

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ กราบเรียน ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า “นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคธรรมรัฐ เป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ต่อมาพรรคธรรมรัฐได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคธรรมรัฐ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๕๘/๕๒ หมู่ที่ ๕ ถนนนครศรีธรรมราช - ร่อนพิบูลย์ ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นพรรคธรรมรัฐได้รายงานการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐได้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมือง ขอส่งรายชื่อสมาชิกพรรคจำนวน ๕,๕๘๕ คน แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารประกอบหนังสือดังกล่าว ซึ่งได้แก่ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) แล้วปรากฏว่ามีรายชื่อสมาชิกเพียง ๒,๘๑๐ คน

๒. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค รวม ๔ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรค สาขาละ จำนวน ๑๕ คน ได้แก่

๒.๑ สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖๐/๑๓ ถนนสันคอกช้าง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

๒.๒ สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๘๘/๘ หมู่ที่ ๓ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

๒.๓ สาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๘๐๖ ถนนชัยภูมิ - ชุมแพ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๒.๔ สาขาลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๒/๑ ถนนพิทักษ์ประชา ตำบลเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

๓. เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐได้ชี้แจงเพิ่มเติมถึงการดำเนินการและจัดส่งจำนวนสมาชิกตามแบบ ท.พ. ๔ เพิ่มเติมอีก ๒๕๐ คน รวมเป็น ๓,๐๕๐ คน ซึ่งยังขาดจำนวนตามที่แจ้งไว้อีก ๒,๕๓๕ คน ในจำนวนนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการกรอรายละเอียดจากใบสมัครลงในแบบ ท.พ. ๔

๔. เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ พรรคธรรมรัฐได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๔) เพิ่มเติมอีกจำนวน ๒,๕๕๕ คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๔๕ คน

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้ง พรรคธรรมรัฐต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปและมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวตรงกับวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ จึงครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกที่พรรคธรรมรัฐต้องดำเนินการให้มีสมาชิกและสาขาพรรคตามที่กฎหมายกำหนด ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรคธรรมรัฐได้ส่งหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิก ๕,๕๘๕ คน ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ แต่จากการตรวจสอบพบว่ามีรายชื่อสมาชิกเพียง ๒,๘๑๐ คน ต่อมาหัวหน้าพรรคธรรมรัฐได้ชี้แจงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง และขอส่งรายชื่อสมาชิกในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ จำนวน ๕,๖๔๕ คน ประกอบกับการจัดตั้งสาขาพรรคอีก ๔ สาขา ยังไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคธรรมรัฐ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ทำให้การดำเนินการของพรรคธรรมรัฐไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคสองต่อไป”

ว่าที่ร้อยตรี อติศักดิ์ วิชาชู หัวหน้าพรรคธรรมรัฐ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า “ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐเนื่องจากการดำเนินการของพรรคธรรมรัฐไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นการชอบแล้ว ตนไม่ขอคัดค้านใดๆ และพยายามทำให้ถูกต้องต่อไป”

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมรัฐ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ “ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ.... เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ในคำวินิจฉัย ที่ ๒/๒๕๕๒ ที่ ๔๕/๒๕๕๒ และอื่นๆ อีก ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตาม มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่อ้างถึงข้างต้นที่จะสั่งให้ยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่ได้แสดงไว้ในคำวินิจฉัยส่วนตน อย่างไรก็ดี คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตาม มาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามต่อไป

คำวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคธรรมรัฐเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้ง พรรคธรรมรัฐต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคอย่างน้อย ภาคระหนึ่งสาขา ซึ่งเมื่อหักกลบวันหยุดราชการแล้ว จะครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่า เมื่อถึงกำหนดดังกล่าวแล้ว พรรคธรรมรัฐก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกครบจำนวน ๕,๐๐๐ คนได้ เพราะจากการตรวจสอบของนายทะเบียนพบว่ามีรายชื่อสมาชิกพรรคเพียง ๒,๘๑๐ คน จากจำนวน ๕,๕๘๕ คนที่แจ้งไว้ นอกจากนั้นแล้ว การจัดตั้งสาขาพรรคอีก ๔ สาขา ก็ยังไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคธรรมรัฐ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ทั้งนี้ ทำให้พรรคธรรมรัฐไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งที่เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกพรรคและจำนวนสาขาพรรคภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ ในขณะที่เดียวกัน หัวหน้าพรรคธรรมรัฐได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้สั่งยุบพรรคธรรมรัฐ นั้น เป็นการชอบแล้วและตนไม่ขอคัดค้านใดๆ

โดยที่ไม่มีการโต้แย้งข้อเท็จจริงตามที่กล่าวมาแต่อย่างไร กรณีจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า พรรค
ธรรมรัฐมิได้ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคธรรมรัฐได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราช
บัญญัตินี้

ด้วยเหตุผลที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคธรรมรัฐตาม
คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ